

Báo cáo Chuyên đề:
Sức mạnh của nghệ thuật qua tác phẩm “Chiếc lá cuối cùng” của
O Hen-ri

MỤC LỤC

I. ĐẶT VẤN ĐỀ	Lỗi! Thẻ đánh dấu không được xác định.
II. NỘI DUNG.....	3
1. O HEN-RI VÀ “CHIẾC LÁ CUỐI CÙNG”	3
2. ĐỀ CAO CHÚC NẮNG NGHỆ THUẬT	4
3. Ý NGHĨA CỦA BỨC TRANH CHIẾC LÁ THƯỜNG XUÂN. Lỗi! Thẻ đánh	
dấu không được xác định.	
4. GIÁ TRỊ GIÁO DỤC HỌC SINH	8
5. LIÊN HỆ VỚI TÁC PHẨM KHÁC TRONG CHƯƠNG TRÌNH THCS,	
THPT.....	10
III. KẾT LUẬN	13

Báo cáo Chuyên đề: Sức mạnh của nghệ thuật qua tác phẩm “Chiếc lá cuối cùng” của O Hen-ri

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Khi nói đến văn học Mỹ, người đọc thế giới thường nhắc tới O Hen-ri như một trong những tác giả viết truyện ngắn có duyên nhất. Với một vốn sống phong phú, O Hen-ri đã sáng tác gần 400 truyện, góp phần vào thể hiện các nét đa dạng của xã hội Mỹ đương thời. Các sáng tác của ông nghiêng về những hiện tượng rải rác trong đời thường, là kết quả của những câu chuyện đời thường, những con người xấu số, bất hạnh nhưng luôn giữ được một phần lương tri của mình, một phần cái bản chất vốn dĩ tốt đẹp của con người. O Hen-ri đã tái hiện một xã hội Mỹ đầu thế kỷ XX với những nét riêng không pha trộn với bất kỳ nhà văn nào thể hiện sức mạnh của nghệ thuật soi đường cho những trái tim lạc lối. Đồng thời cho ta thấy một cái nhìn vừa độ lượng vừa nhân văn và cũng hết sức lạc quan về con người và cuộc sống.

Tại Trường THCS Trần Quốc Toàn hiện có 8 lớp 8 với 233 học sinh. Đa số các em học sinh hiện nay không còn yêu thích học môn Ngữ văn, nhất là ngày nay khi các phương tiện nghe nhìn cùng nhiều kênh giải trí đa dạng và phong phú làm cho các em không còn quan tâm nhiều đến việc đọc tác phẩm văn học. Bên cạnh đó, các em lại được cha mẹ bao bọc nhiều nên ít chia sẻ, quan tâm đến những người xung quanh, đặc biệt học sinh chưa thấy được tầm quan trọng của việc học môn Ngữ văn “Văn học là nhân học”. Bên cạnh đó, đội ngũ giáo viên của trường còn rất trẻ, kinh nghiệm còn ít nên việc truyền cảm hứng đến cho các em trong giờ học môn Ngữ văn chưa đem lại hiệu quả cao. Do vậy, mục đích tổ Văn Trường THCS Trần Quốc Toàn thực hiện chuyên đề này nhằm khẳng định sức mạnh của nghệ thuật trong tác phẩm “Chiếc lá cuối cùng” của nhà văn O Hen-ri sau khi đã dạy trích đoạn trong chương trình Ngữ văn 8, tập một. Qua

Báo cáo Chuyên đề: Sức mạnh của nghệ thuật qua tác phẩm “Chiếc lá cuối cùng” của O Hen-ri

trích đoạn này, học sinh có thể thấy được sức mạnh của nghệ thuật trong tác phẩm văn học. Từ đó bồi dưỡng cho học sinh lòng yêu mến nghệ thuật, lòng nhân ái, lòng vị tha, trái tim kiên cường vượt qua số phận. Đồng thời giúp các em cảm thụ, yêu văn học hơn. Từ đó góp phần điều chỉnh thái độ, tình cảm, hành vi, thay đổi nhân sinh quan theo hướng tích cực.

Từ thực tế trong giảng dạy, chúng tôi đã nhấn mạnh cho học sinh hiểu rõ hơn sức mạnh nghệ thuật trong các tác phẩm văn học, định hướng học sinh đi đúng những giá trị nhân văn cao đẹp và đạt được hiệu quả trong giảng dạy, góp phần thay đổi thái độ học môn Ngữ văn của học sinh ở những bài học khác trong quá trình dạy và học.

II. NỘI DUNG

1. O Hen-ri và “Chiếc lá cuối cùng”

1.1. O Hen-ri

O Hen-ri là bút danh của William Sydney Porter (1862-1910) sinh ở Greensboro, bang Carolina Bắc, Hoa Kỳ. Ông là một nhà văn viết truyện ngắn nổi tiếng. Tên ông được dùng để đặt cho giải thưởng truyện ngắn hay nhất hàng năm ở Mỹ. Thời trai trẻ ông ở Texas làm việc trong một ngân hàng, tại đây ông dính líu vào một vụ chuyển ngân bất hợp pháp nên phải ngồi tù. Trong khoảng thời gian này ông cầm bút bắt đầu sự nghiệp văn chương của mình và đã có tiếng từ năm 1899. Năm 1902 ông chuyển về sống tại thành phố Nữ Ước và viết liên tục gần 300 truyện ngắn. Tình cảm của ông luôn hướng về những người nghèo, những người bất hạnh. Truyện ngắn của ông thường sâu sắc, cảm động và đầy chất thơ. Nhiều truyện ngắn của ông được xem là hay nhất thế giới và vẫn được xem là mẫu mực cho các nhà văn trẻ trong nhiều thập niên sau. Các truyện ngắn

Báo cáo Chuyên đề: Sức mạnh của nghệ thuật qua tác phẩm “Chiếc lá cuối cùng” của O Hen-ri

của ông được độc giả và giới phê bình yêu thích nhất là “Chiếc lá cuối cùng”, “Món quà giáng sinh” và nhiều truyện khác.

O Hen-ri có một óc sáng tạo kỳ diệu, ông biến những sự kiện thông thường nhất (một bức tranh nghệ thuật...) thành những nét độc đáo trong sáng tác của ông. Lối dựng chuyện của ông thể hiện qua những kinh nghiệm sống. Với giọng điệu trần thuật bao trùm sự hài hước, khách quan mà nhẹ nhàng, ông khai triển những câu chuyện một cách khéo léo và phong phú, đặc biệt cốt truyện của ông biến hoá linh hoạt vô cùng, khiến độc giả không thể bỏ lửng cốt truyện mà phải đọc một mạch từ đầu đến cuối với một sự ngạc nhiên. Các sáng tác của ông viết về những vấn đề xã hội và kinh tế của những giai cấp bị áp bức và xấu số. Ông luôn có ý thức mời người đọc tham gia vào câu chuyện của mình và hướng tới những đối thoại với nhân vật.

1.2. “Chiếc lá cuối cùng”

Đây là một truyện ngắn xuất sắc của nhà văn O Hen-ri, thể hiện tấm lòng bao dung nhân hậu cao cả của con người cũng như sức mạnh của nghệ thuật. “Chiếc lá cuối cùng” (nhan đề gốc tiếng Anh: “The Last Leaf”) là một trong những truyện ngắn hay của nhà văn nổi tiếng người Mỹ O. Henry. Truyện lấy bối cảnh ở khu Greenwich Village, Hạ Manhattan, thành phố New York, Hoa Kỳ. Truyện ngắn đã được chuyển thể lên màn ảnh thành một phần trong phim O. Henry's Full House năm 1952 và một phim 24 phút do Giáo hội Các Thánh hữu Ngày sau của Chúa Giêsu Kitô sản xuất năm 1983. Nội dung tác phẩm: Xiu và Giôn-xi là 2 nữ họa sĩ trẻ sống trong một khu nhà trọ. Cụ Bơ-men là một họa sĩ già cũng sống ở đó, cả đời cụ khao khát vẽ được một kiệt tác nhưng chưa thực hiện được. Mùa đông năm ấy, Giôn-xi bị bệnh sưng phổi rất nặng. Bệnh tật

Báo cáo Chuyên đề: Sức mạnh của nghệ thuật qua tác phẩm “Chiếc lá cuối cùng” của O Hen-ri

khiến cô tuyệt vọng và nghĩ rằng khi chiếc lá thường xuân cuối cùng rụng xuống sẽ là lúc mình lìa đời. Xiu vô cùng lo lắng và hết lòng chạy chữa cho bạn nhưng vô ích. Biết được ý nghĩ điên rồ đó của Giôn-xi, cụ Bơ-men âm thầm thức suốt đêm mưa gió để vẽ chiếc lá thường xuân. Chiếc lá cuối cùng đã không rụng trong đêm bão lớn khiến Giôn-xi nghĩ lại, cô hy vọng và muốn được sống. Tuy nhiên, cụ Bơ-men lại chết vì bệnh sưng phổi sau một đêm mưa gió để vẽ hình chiếc lá cuối cùng lên tường nhằm cứu Giôn-xi. Sau khi Sue được thông báo rằng Giôn - xi đã thoát khỏi nguy hiểm, cô lặng lẽ đến bên bạn báo cho bạn về cái chết của cụ Bơ - men và bí mật của chiếc lá cuối cùng.

2. Đề cao chức năng nghệ thuật

Văn học được xem như một loại hình nghệ thuật tổng hợp, nó là “*cuốn bách khoa toàn thư về cuộc sống*”. Trước hết văn học là tiếng nói của những tâm hồn rung cảm mạnh mẽ, tiếp đó nó đáp ứng nhu cầu hiểu biết của con người về thế giới xung quanh. Và đó cũng chính là yếu tố quan trọng cấu thành nên sức mạnh của văn học nghệ thuật. Con người không phải lúc nào cũng có đủ điều kiện để tìm hiểu cuộc sống mới lạ ở những vùng đất xa xôi. Đến với văn học chúng ta có thể hiểu được nhiều điều về thế giới không phân biệt về khoảng cách không gian và thời gian. Tsecnusepxky đã từng nói: “*Những kết luận khoa học như những thỏi vàng chỉ lưu hành trong một phạm vi nhỏ hẹp, còn tri thức từ các tác phẩm văn học như những đồng tiền nhỏ dễ dàng lưu thông, len lỏi đến với mọi người*”. Đó chính là tri thức cuộc sống mà nếu đến với nó bằng tình yêu, một sự khát khao hiểu biết, chúng ta sẽ dễ dàng hiểu biết, chúng ta dễ dàng nắm bắt được. Văn học nghệ thuật tác động trực tiếp đến ý thức của con người, nâng cao khả năng nhận thức của con người về những vấn đề trong cuộc sống. Tác phẩm

Báo cáo Chuyên đề: Sức mạnh của nghệ thuật qua tác phẩm “Chiếc lá cuối cùng” của O Hen-ri

văn chương có giá trị bao giờ cũng kết tinh chân lí phổ quát của nhân loại, có khả năng thức tỉnh và lay động bản chất người sâu kín trong cá nhân từng người đọc. Văn học đủ sức làm rung lên những con tim tưởng như đã chai cứng, những tâm hồn ngỡ như đã cằn cỗi già nua. Đọc một tác phẩm là đọc những cuộc đời những tâm trạng, là tự soi mình vào để sao cho cuộc sống đẹp hơn. Mỗi tác phẩm văn học được viết ra ngoài nội dung thông tin nhằm mở rộng hiểu biết và nâng cao nhận thức, còn chất chứa tấm lòng của người sáng tác. Như vậy văn học luôn gọi tỉnh, là sợi dây liên cảm đánh thức dậy trong lòng người đọc những cảm xúc trong trẻo và mãnh liệt. Trong cuộc sống quay cuồng với bao bận bịu lo toan của cuộc sống đã cuốn những con người vào vòng xoáy của nó. Thế nhưng khi đọc lại những tác phẩm văn học hay, con người lại trở về với những cảm xúc của chính mình.

Trong sáng tác của O. Henry nghệ thuật còn có một phép màu nhiệm, nghệ thuật gieo mầm cho sự sống thể hiện rõ nhất là trong “Chiếc lá cuối cùng” với các yếu tố bất ngờ, ngẫu nhiên. Bên cạnh chất thơ, chất trí tuệ thấm đẫm tinh thần lạc quan và chứa đựng một giá trị nhân văn cao cả. Chiếc lá cuối cùng là một truyện ngắn xuất sắc của nhà văn ấp tràn tình thương yêu và niềm tin với con người, một bức thông điệp khẳng định sứ mạng và sức mạnh của nghệ thuật chân chính. Câu chuyện kể về cuộc sống chật vật của những người họa sĩ nghèo: hai nữ họa sĩ trẻ Xiu và Giôn-xi sống cùng căn hộ với người họa sĩ già Bơ-men. Những khó khăn về vật chất đã vắt kiệt sức sáng tạo, khiến họ lâm vào cảnh bi đát. Cụ Bơ-men suốt bốn chục năm mơ ước vẽ một bức kiệt tác mà không thực hiện được, đành phải ngồi làm mẫu cho các họa sĩ trẻ để kiếm chút tiền còm nuôi thân. Giôn-xi bị sưng phổi, bệnh tật và nghèo túng đã lấy nốt của cô niềm tin vào

Báo cáo Chuyên đề: **Sức mạnh của nghệ thuật qua tác phẩm “Chiếc lá cuối cùng” của O Hen-ri**

cuộc sống. Chỉ còn lại Xiu mòn mỏi với những bức vẽ và ám ảnh bởi suy nghĩ của Giôn-xi: cô gái bệnh tật ấy đang đếm từng chiếc lá rơi để chờ định mệnh phán quyết mạng sống của chính mình, với niềm tin khi chiếc lá cuối cùng rụng xuống thì cô sẽ ra đi... Không gian cuộc sống của những con người khốn khổ ấy lạnh lẽo u ám như mùa đông, nặng trĩu những buồn lo. Đáng sợ làm sao khi mỗi ngày trôi đi trong gió tuyết và những cơn mưa lạnh lẽo dai dẳng, những chiếc lá thường xuân tiếp tục rơi xuống, chỉ còn lại một chiếc lá cuối cùng để Giôn-xi như nhìn thấy cái chết của mình đang đến gần. Nhưng rồi *“Đó là chiếc lá cuối cùng trên cây. Ở gần cuống lá còn giữ màu xanh sẫm, nhưng với rìa lá hình răng cưa đã nhuộm màu vàng úa, chiếc lá vẫn dũng cảm treo bám vào cành cách mặt đất chừng hai mươi bộ”*. Nhà văn đã tạo ra một tình huống thử thách trước số phận của Giôn-xi để rồi cuối cùng có thể thở phào nhẹ nhõm: *“chiếc lá thường xuân vẫn còn đó”*. Chiếc lá mong manh ấy đã chiến thắng được thời tiết khắc nghiệt, để tạo ra một bước ngoặt trong nhận thức của Giôn-xi. Cuối cùng, cô gái ấy đã nhận ra sự ích kỷ tồi tệ của bản thân mình. Chiếc lá cuối cùng đã cứu sống một sinh linh. Trước hết là thức tỉnh khát vọng sống tiềm ẩn trong tâm hồn của Giôn-xi, để cô nhận ra: *“có một cái gì đấy đã làm cho chiếc lá cuối cùng vẫn còn đó để cho em thấy rằng mình đã tệ như thế nào. Muốn chết là một tội.”*. Nhưng lúc đó có ai ngờ đâu con người đã bốn mươi năm theo đuổi kiệt tác mà không thành công đã tạo nên một kiệt tác cuối cùng của đời mình: chiếc lá cuối cùng. Chính chiếc lá mà người nghệ sĩ chân chính ấy vẽ trả lại niềm tin vào sự sống cho Giôn-xi.

3. Ý nghĩa của bức tranh chiếc lá thường xuân

Báo cáo Chuyên đề: Sức mạnh của nghệ thuật qua tác phẩm “Chiếc lá cuối cùng” của O Hen-ri

Độc truyện ‘Chiếc lá cuối cùng’ của nhà văn Mĩ Ô-Hen-ri ta bồi hồi xúc động về tấm lòng nhân ái cao cả của một người họa sĩ nghèo, cô đơn. Vì tình thương yêu con người, để đem lại niềm tin và sự sống cho một người, Bơ-men đã sẵn sàng hi sinh cả tính mạng của mình.

Người nghệ sĩ bất hạnh Bơ-men đã vẽ một bức tranh kiệt tác bằng một thế giới tâm hồn rất phong phú, đẹp đẽ. Khi nghe Xiu kể lại chuyện đau buồn của người bạn Giôn-xi, cụ đã xúc động “cặp mắt đỏ ngầu, nước mắt chảy ròng ròng” và hét to lên: “Sao! Trên đời này lại có những người ngớ ngẩn muốn chết vì một cây leo chết tiệt nào đó rụng hết lá ư?”. Lòng nhân ái được khơi dậy, thôi thúc người nghệ sĩ già cô đơn ấy phải tìm cách cứu sống một con người bằng cách đem lại một niềm tin, niềm hi vọng của sự sống. Và chỉ có chiếc lá, chiếc lá cuối cùng của cây thường xuân bám trên bức tường gạch không bao giờ rụng mới cứu sống được Giôn-xi. Quả vậy, qua một đêm mưa vùi dập và những cơn gió phũ phàng, chiếc lá cuối cùng vẫn còn trên cây.

Chiếc lá cuối cùng, “một kiệt tác” của Bơ-men đã cứu sống Giôn-xi. Người nghệ sĩ già đó đã sáng tạo kiệt tác trong một hoàn cảnh thật đặc biệt. Ta hãy hình dung cái không gian, thời gian mà người nghệ sĩ ấy dồn hết tâm huyết để tạo nên một chiếc lá y như thật, chiếc lá cuối cùng trên cây leo thường xuân. Không gian và thời gian sáng tạo của Bơ-men thật khủng khiếp. Có lẽ trong lịch sử của hội họa nhân loại chưa từng có một họa sĩ nào đã cầm bút vẽ trong một hoàn cảnh đặc biệt như vậy. Bất chấp hiểm nguy, trong cái đêm mưa gió khủng khiếp, trên một chiếc thang chênh vênh dựa vào tường, với ánh sáng mờ tỏ của chiếc đèn bão cầm tay, Bơ-men đã dồn hết tâm lực và tài năng để vẽ lên một chiếc lá. Bơ-men lặng lẽ vẽ không một ai hay biết, sáng hôm sau bác gác cổng

Báo cáo Chuyên đề: Sức mạnh của nghệ thuật qua tác phẩm “Chiếc lá cuối cùng” của O Hen-ri

thấy cụ ốm nặng trong căn phòng, giày và áo quần ướt sũng, lạnh buốt. Rồi hôm sau, Bơ-men qua đời vì sưng phổi nặng.

Người nghệ sĩ ra đi vĩnh viễn nhưng để lại một kiệt tác. Đây là tác phẩm nghệ thuật đích thực đầu tiên và cuối cùng của Bơ-men, một kiệt tác duy nhất để lại cho đời như cụ đã hằng ước mơ. Mặc dù, lúc vẽ chiếc lá lên tường gạch, Bơ-men không có dụng ý làm nghệ thuật mà chỉ hành động với một động cơ thôi thúc là tìm cách giải thoát cô bé khốn khổ ra khỏi sự ám ảnh của cái chết đang tới gần, trả một con người về với sự sống. “Chiếc lá cuối cùng” là kết tinh của một tấm lòng nhân ái cao cả, nó là một tác phẩm nghệ thuật chân chính. Điều đó nói lên rằng: nghệ thuật luôn luôn hướng tới sự sống và hạnh phúc của con người, người nghệ sĩ vì cuộc sống con người mà sáng tạo. Cao cả và thiêng liêng biết nhường nào khi người nghệ sĩ đã dám hi sinh cả tính mạng để phục vụ cho nghệ thuật. Bơ-men đã cứu sống một con người bằng nghệ thuật và người nghệ sĩ ấy đã đánh đổi bằng cả cuộc sống của chính bản thân mình. Sức mạnh của nghệ thuật đã soi đường cho trái tim lạc lối của Giôn-xi.

4. Giá trị giáo dục học sinh

Đọc ‘Chiếc lá cuối cùng’ của O Hen-ri, chúng ta càng thêm tin tưởng ở con người, con người sống với nhau bằng **tình nhân ái và lòng vị tha**. Chúng ta cần trân trọng những tác phẩm nghệ thuật đích thực hướng tới con người, vì sự sống của con người.

Tác phẩm đã tái hiện thành công hiện thực xã hội Mỹ thời bấy giờ, có những con người cùng cực, nghèo khổ, ước mơ và khát vọng vẫn còn đó nhưng bị vùi dập. Tuy nhiên đọc những trang viết của ông, người đọc nhận ra **sự kiên cường, tinh thần bất diệt không chịu đầu hàng số phận** (Giôn-xi là cô gái có

Báo cáo Chuyên đề: Sức mạnh của nghệ thuật qua tác phẩm “Chiếc lá cuối cùng” của O Hen-ri

khát vọng nhưng vì hiện thực khắc nghiệt nên mới rơi vào tình trạng tuyệt vọng. Cô vẫn luôn có ước mơ “được vẽ vịnh Na-Plo”), và cả những người chịu hi sinh bản thân mình vì ước mơ và sự sống của người khác. Tấm lòng của một con người thật đáng quý. Bác Bơ-men đã hi sinh, đã trút cái sức lực còn lại của mình vì sự sống của Gioon-xi. *Chiếc lá cuối cùng* đúng là điểm sáng toàn truyện. Nó được vẽ giống như thật; nó đã ra đời trong một hoàn cảnh lao động vất vả, nó dũng cảm bất chấp quy luật, vươn lên tất cả để chiến thắng nghèo đói, bệnh tật. Tình người còn lớn hơn cả nghệ thuật, nó làm cho nghệ thuật trở thành bất tử.

Thông qua bức tranh được vẽ bằng ngôn từ khiến trái tim của một cô gái tuyệt vọng trở nên có niềm tin hơn. Một kiệt tác không chỉ có giá trị nghệ thuật mà còn thấm đẫm tình người. Bức tranh chiếc lá thường xuyên gửi gắm tới mỗi chúng ta thông điệp “*hãy yêu thương mọi người và không ngừng hi vọng vượt lên số phận*” và khẳng định **sức mạnh của nghệ thuật có thể soi đường cho những trái tim lạc lối tìm tới với ánh sáng**. Nó ám ảnh với ngược đọc bởi tính nhân văn sâu sắc và tính nghệ thuật cực kỳ độc đáo.

5. Liên hệ với tác phẩm khác trong chương trình THCS và THPT

(“Bức tranh của em gái tôi” của tác giả Tạ Duy Anh và “Chữ người tử tù” của Nguyễn Tuân)

5.1. “Bức tranh của em gái tôi” – Tạ Duy Anh

Truyện “Bức tranh của em gái tôi” đã mở ra một tình huống hấp dẫn, có kịch tính và đã miêu tả tinh tế tâm lý nhân vật người anh qua cách kể chuyện từ ngôi thứ nhất. Kiều Phương là cô gái thích vẽ tranh nên thường lục lọi đồ và tự pha chế màu vẽ. Người anh trai của Kiều Phương sau khi biết em gái có tài năng hội họa thì ghen tị, mặc cảm, luôn tìm cách xa em gái. Mãi tới khi em gái đạt

Báo cáo Chuyên đề: **Sức mạnh của nghệ thuật qua tác phẩm “Chiếc lá cuối cùng” của O Hen-ri**

giải nhất trong kì thi vẽ tranh, người anh trai mới nhận ra tấm lòng nhân hậu của em và ân hận về lỗi của mình. Câu chuyện cuốn hút người đọc qua diễn biến tâm trạng và thái độ của người anh qua ba thời điểm. Chúng ta chú ý tới thời điểm thứ ba và chi tiết đắt giá “bức tranh nghệ thuật”.

Người anh được chứng kiến khi đứng trước bức tranh được giải nhất của em gái mình. Cậu đã nhận ra mình trong bức tranh. Bất ngờ hơn là: Trong tranh, một chú bé đang ngồi nhìn ra ngoài cửa sổ, nơi bầu trời trong xanh. Mặt chú bé như toả ra một thứ ánh sáng rất lạ. Toát lên từ cặp mắt, tư thế ngồi của chú không chỉ sự suy tư mà còn rất mơ mộng nữa. Vì thế, sau cái “giật mình” là một diễn biến tâm trạng đầy phức tạp nhưng lại rất dễ hiểu và đúng với nhân vật lúc đó: thoát tiên là sự ngỡ ngàng rồi đến hãnh diện, sau đó là xấu hổ. Ngỡ ngàng là vì không thể ngờ lại có bức tranh như thế. Hãnh diện là vì thấy mình hiện ra với những nét đẹp đến như vậy trong bức tranh của em gái. Nhưng điều quan trọng hơn là người anh không dừng lại ở sự hãnh diện, thoả mãn mà đã thấy “xấu hổ”. Đây chính là lúc nhân vật đã nhận ra được những yếu kém của mình, thấy mình không xứng đáng được như vậy: *Dưới mắt em tôi, tôi hoàn hảo thế kia ư?* Trong giây phút xấu hổ này, người anh đã nhận ra một điều sâu sắc: bức chân dung của mình được vẽ lên bằng “tâm hồn và lòng nhân hậu” của cô em gái. Và đây cũng là lúc nhân vật tự thức tỉnh để hoàn thiện nhân cách của mình. Soi vào bức tranh ấy, cũng tức là soi vào tâm hồn trong sáng và nhân hậu của em gái, giúp cho người anh tự nhìn rõ mình hơn để vượt lên được những hạn chế của tính đố kị, lòng tự ái và tự ti.

Sức mạnh nghệ thuật từ bức tranh đem đến cho mỗi người chúng ta bài học ứng xử trong cuộc sống: *cần có thái độ thiện chí, có sự trân trọng và niềm*

Báo cáo Chuyên đề: Sức mạnh của nghệ thuật qua tác phẩm “Chiếc lá cuối cùng” của O Hen-ri

vui thực sự chân thành trước thành công hay tài năng của người khác, ngay cả khi người đó là bạn bè trong lớp hay người thân trong gia đình. Hãy lấy “nhân hậu” làm tiêu chuẩn để soi sáng cho tâm hồn của chính mình.

5.2. “Chữ người tử tù” – Nguyễn Tuân

Chúng ta chú ý vào “cảnh cho chữ”, sự hợp thể giữa tài hoa, khí phách, thiên lương. Hai con người đồng nhất tỏa sáng trong đêm cho chữ “Một cảnh tượng xưa nay chưa từng có” với không khí cổ xưa hoành tráng của nghệ thuật thanh cao: Viết thư pháp.

Sự đối lập giữa bóng tối và ánh sáng; giữa sự dơ bẩn của xã hội nhà tù và thiên lương trong sáng, khí phách rạng ngời. Tương phản giữa bó đuốc sáng rực trên vách nhà với đêm đen thăm thẳm; tương phản giữa vuông lụa trắng, thoi mực thơm và tường nhà, đất đầy mạng nhện, đầy phân chuột, phân gián. Ánh sáng đó mang sắc màu ý nghĩa nhân sinh đậm nét: ánh sáng của lương tri, của nhân tâm, của thiên lương trong sáng đã chiến thắng bóng tối của cường quyền, bạo lực. Sự chiến thắng đó là điều tất yếu sẽ xảy ra, bởi vì mọi cái thiện, cái cao cả, chính nghĩa cuối cùng sẽ chiến thắng. Với ánh sáng ấy đã cảm hóa con người một cách mạnh mẽ, nâng đỡ những con người có đức, mến mộ cái tài, nhưng yếu ớt trở về cuộc sống lương thiện... Sự chiến thắng đó là bản hùng ca, ca ngợi chữ tâm của con người thiên lương. Tất cả được nghệ thuật soi đường.

Trong cảnh cho chữ, pháp luật và uy quyền của nhà tù đã bị sụp đổ. Uy quyền và bạo lực giờ đây đã tan biến, nó bị khuất phục bởi cái đẹp, cái thiên lương, bởi nghệ thuật. Ở đó không còn tử tù và quản ngục, thơ lại. Ở đó chỉ còn những con người yêu quý và biết thưởng thức cái đẹp. Cái xấu xa, cái ác, cái chết chóc nhường chỗ cho cái đẹp, cái bất tử. Điều đó cho thấy rằng trong nhà tù tăm tối,

Báo cáo Chuyên đề: Sức mạnh của nghệ thuật qua tác phẩm “Chiếc lá cuối cùng” của O Hen-ri

hiện thân cho cái ác, cái tàn bạo đó, không phải cái ác, cái xấu đang thống trị mà chính cái Đẹp, cái Thiện, cái cao cả đang làm chủ. Với cảnh cho chữ này, cái nhà ngục tăm tối đã đổ sụp, bởi vì không còn kẻ phạm tội tử tù, không có quản ngục và thư lại, chỉ có người nghệ sĩ tài hoa đang sáng tạo nghệ thuật trước đôi mắt ngưỡng mộ sùng kính của những kẻ biệt nhỡn liên tài, tất cả đều thấm đẫm ánh sáng thuần khiết của cái đẹp, cái đẹp của thiên lương và khí phách. Cũng với cảnh này, người tử tù đang đi vào cõi bất tử.

III. KẾT LUẬN

“*Chiếc lá cuối cùng*” được viết với một văn phong nhẹ nhàng, trữ tình, nội dung cô đọng, súc tích, đặc biệt thường gây bất ngờ ở phần kết. Kết cấu của truyện luôn làm bùng lên vẻ đẹp sâu xa của tâm hồn con người. Nó hàm chứa một giá trị hiện thực sâu lắng đó là hình ảnh lão họa sĩ Behrma đã kịp vẽ một chiếc lá trường xuân bất tử tặng cô gái đang vật lộn với bệnh tật, với cái chết chính là một thông điệp về vẻ đẹp giàu tính nhân văn của nghệ thuật nói chung, của thiên chức người nghệ sĩ nói riêng, sức mạnh của nghệ thuật nói chung. Tác phẩm của O.Henry không chỉ phản ánh hiện thực một cách khách quan mà còn đưa ra những thông điệp hết sức bất ngờ mà thú vị, sâu sắc.

Bản thân tôi sau khi dạy các em học sinh lớp 8 trường THCS Trần Quốc Toàn, nhận thấy các giá trị trong “*Chiếc lá cuối cùng*” mang lại góp phần hình thành nhân cách, tư duy cho các em, bồi dưỡng cho các em lòng nhân ái, vị tha, thái độ lạc quan, ý chí kiên cường trong cuộc sống, tình yêu nghệ thuật chân chính vị nhân sinh.

Tuy nhiên, với năng lực có hạn cùng những kinh nghiệm ít ỏi của giáo viên tổ Văn Trường THCS Trần Quốc Toàn như đã chia sẻ ở trên, rất mong nhận

Báo cáo Chuyên đề:
Sức mạnh của nghệ thuật qua tác phẩm “Chiếc lá cuối cùng” của
O Hen-ri

được những ý kiến đóng góp của quý Thầy Cô giáo đề chuyên đề của tổ Văn Trường THCS Trần Quốc Toản được hoàn thiện hơn.

Xin chân thành cảm ơn!